

Boj za pravice žensk se bije na mednarodnem parketu

Osmi marec *Spoli so formalno gledano enakopravni, a enakosti še zdaleč ni – Čedalje več fizičnega in spletnega nasilja nad ženskami*

Leta 2024 nobena država ni dosegla enakosti spolov. Položaj žensk se je v osemnajstih državah, med njimi v Afganistanu, Venezueli in Južni Afriki, še poslabšal. Vsakih enajst minut žensko umori njen partner ali sorodnik. Štirideset odstotkov jih po svetu živi v državah z restriktivnimi zakoni glede pravice do splava, 270 milijonov jih nima dostopa do kontracepcije.

ANJA INTIHAR

Osmi marec, praznik žensk, je samo ena od priložnosti za opomnik, da enakost spolov ni le temeljna pravica, ampak tudi vprašanje razvoja in svetovnega miru. V Društvu SOS telefon so lani pomagali okrog tri tisoč uporabnicam in uporabnikom z izkušnjo nasilja v družini oziroma v intimnopartnerskih zvezah. V zadnjih letih opažajo 20-odstoten porast potreb po njihovih programih. V skoraj sto odstotkih so žrtve ženske. Rože ne prinesejo sprememb, so ob 8. marcu poudarili v društvu. Boj proti nasilju nad ženskami je vseobsegajoč, mednarodni boj, nobena država ni osamljen otok, na katerem bi v polnosti spoštovali njihove pravice. **Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani** koordinira projekt Erasmus+, s katerim želijo Kolumbijo, Mehiko in Peru podpreti pri spopadanju z nasiljem na podlagi spola. V Mehiki so na eni od univerz že akreditirali magistrski študij, ki bo študente in zaposlene usposobil za opredelitev, odkrivanje in preprečevanje nasilja. Mehika je ena najnevarnejših držav za ženske – leta 2021 jih je psihično nasilje doživelo 51,6 odstotka, spolno pa 49,7 odstotka. Leto pozneje so prijavili 986 femicidov, to je 127 odstotkov več kakor leta 2015. Profesor Sebastian Herrera z mehiške univerze v

Guadalajari je za *Delo* povedal, da primerov spolnega nasilja pri njih pogosto ne spremljajo oziroma ne odkrijejo in da ga posamezna ženska včasih celo večkrat doživi. Ko gre za nasilje nad ženskami, države ločuje (zgolj) statistika, in čeprav se vsako leto znova pogovarjamo o teh temah, se številke ne znižajo, ravno nasprotno.

Mizoginija, sovražni govor, blatenje ...

Ne le fizičnega, čedalje več je tudi spletnega nasilja. Družbena omrežja so dokaz, kako poniževalno se v 21. stoletju obravnava ženske in kako nekateri naravnost brezsravno odkrito širijo svoja mizogina prepričanja. Takšne zapise lahko beremo v obdobju, ko zaznamujemo 30. obletnico pekinške deklaracije, resolucije, ki so jo Združeni narodi sprejeli leta 1995 in je vsebovala sklop načel o enakosti moških in žensk ter zahtevala strateške ukrepe na različnih področjih: v gospodarstvu, izobraževanju, zdravstvu, v zvezi z nasiljem, pri odločanju ... A kakšna je realnost? Po podatkih *Klipinga* so bile lani v intervjujih v slovenskih medijih ženske zastopane le v dobrih 38 odstotkih. Oktobra 2023 je bila njihova povprečna mesečna bruto plača pri nas 5,7 odstotka nižja od plače moških.

Na neenakopravno obravnavo različnih poklicev so pred 8. marcem opozorili v Študentskem društvu Iskra, kjer danes ob 16. uri v Ljubljani pripravljajo protest, na katerem se bodo spomnili vseh predhodnic, ki so se borile za brezrazredno družbo in odpravo patriarhata. »Poklice, kot so vzgoja in varstvo otrok, zdravstvena oskrba in nega, skrb za starejše, živilskopredelovalna in tekstilna industrija, maloprodaja, kuhanje

in čiščenje, potrebujemo za reprodukcijo delovne sile in družbe. V teh panogah, predvsem pa v skrbstvenem sektorju in zdravstvu so delovne razmere in plače katastrofalne, kar vodi v kadrovsko stisko in preobremenjenost delavk,« so zapisali v društvu Iskra, kjer opažajo vzpon konservativnih politik in nagibe k retradicionalizaciji vloge žensk po vsem zahodnem svetu. »Čeprav so spoli formalno gledano enakopravni, enakost še zdaleč ni bila dosežena. Dokler ne zamenjamo izkoriščevalskega sistema in dokler živimo v kapitalističnem patriarhatu, so pobude na področju pravic žensk le obliž na naše rane,« so poudarili ob prazniku žensk in izpostavili zahteve po kakovostnih in dostopnih javnih vrtcih, šolstvu, zdravstvu, domovih za oskrbo starejših, ljudskih menzah, pralnicah ...

V Društvu SOS telefon so lani pomagali 3000 ljudem z izkušnjo nasilja.

Leta 2023 je 612 milijonov žensk in deklet živelo na območjih obo-roženih spopadov.

Ženske doživljajo različne oblike diskriminacije.

ZBIRANJE PODPISOV ZA VAREN SPLAV

Na mednarodni dan žensk bodo člani iniciative My Voice, My Choice izvedli veliko kampanjo zbiranja podpisov za varen in dostopen splav v državah članicah Evropske unije. Do 1,2 milijona podpisov jih manjka še približno 50 tisoč. Ko bodo zbrani, bodo evropske institucije glasovale o tem, ali bodo podprle kampanjo oziroma predlog ali ne.

Praznik žensk, 8. marec, je samo ena od priložnosti za opomnik, da enakost spolov ni le temeljna pravica, ampak je povezana tudi z vprašanjem razvoja in svetovnega miru. FOTO MATEJ DRUŽNIK

122 mio

deklet po svetu
ne hodi v šolo

50 mio

jih ni sposobnih prebrati ali
zapisati preprosto poved

50 mio

deklet je že doživelo
spolno nasilje

8 %

deklet med 10. in 19.
letom ima prenizko
telesno težo

325.000

deklet, starih od 10 do
14 let, je (bilo) nosečih

1/3

deklet in fantov med
15. in 19. letom meni,
da mož v določenih
okoliščinah lahko
udari svojo ženo

DELO Vir: Unicef